

Godkänt
2025-04-08Giltigt t.o.m
2028-04-08Versionsnummer
2.0

Diarienummer

Riktlinje tappningskatetrar

Denna riktlinje bygger på [Vårdhandboken- kateterisering av urinblåsa](#)

Ordinatór

Läkare ordinerar och följer upp kateterbehandling utifrån bakomliggande sjukdom/skada.

Rekommenderad förskrivare

Det krävs särskild kompetens hos förskrivaren för att utbilda patienten i självkateterisering och följa upp behandlingen, till exempel uroterapiutbildning. Tappningskatetrar inom specialistsortimentet förskrivs och följs upp av specialistförskrivare inom specialistvården.

Förskrivare:

Läkare

Sjuksköterska

Sjukgymnast/fysioterapeut

Barnmorska

Kriterier

Patienten ska utredas och erhålla behandling av bakomliggande orsaker. Vid funktionsnedsättning av urinblåsans tömningsförmåga kan tappningskateter förskrivas efter läkarordination med angiven indikation, planerad behandlingstid alternativt tidpunkt för omprovning.

Mål med hjälpmedlet

Att möjliggöra tömning och sköljning av urinblåsan.

ICF b6200 Funktioner för urintömning.

Typ av hjälpmedel som kan förskrivas

Tappningskateter för användning via urinröret.

Risk för personskada

- **Liten risk** för tillbud, utgör troligen inte skada för patient/brukare vid användning enligt ordination och instruktion.
- **Betydande risk** för tillbud/skada vid handhavandefel.
- **Betydande risk** för tillbud/skada vid fördröjd eller utebliven tappning enligt ordination.

Läs mer om komplikationer i *Vårdhandboken*, avsnittet *Kateterisering av urinblåsa*.

Kostnad för patienten

Ingen hjälpmedelsavgift. Förskrivna hjälpmedel betalas av förskrivande enhet.

Råd i förskrivningsprocessen

Behovsbedömning

Förskrivaren bedömer i samråd med läkaren vilken typ av kateter som ska förskrivas och eventuellt behov av tillbehör.

Patientens delaktighet

Val av hjälpmedel sker i dialog med patienten. Kostnaderna för hjälpmedlet ska vara befogade med hänsyn till patientens behov.

Prova ut, anpassa och välja lämplig/specifik produkt

Beakta patientens olika behov ex. fysisk funktion, miljö (hemmiljö, vid resa eller på arbetsplatsen). Ta hänsyn till ålder, storlek, kön, patientens anatomi samt orsak till kateterisering.

Stöd för val av kateter vid utprovning

Rekommenderad rangordning	Typ av kateter
1.	Hydrofil tappningskateter (nelatonspets) utan vätska där kranvatten hälls i kateterförpackningen för att aktivera den hydrofila ytan.
2.	Hydrofil tappningskateter (nelatonspets) med vätska då funktionella eller medicinska behov finns, exempelvis nedsatt handfunktion, upprepade urinvägsinfektioner, nedsatt immunförsvar samt när rent vatten saknas. Vid vistelse på slutenvårdsavdelning kan hydrofil tappningskateter med vätska användas av hygienskäl.
3.	Hydrofil tappningskateter (tiemannspets) utan/med vätska enligt punkt 1 och 2. Observera att den som kateteriserar ska vara van och utföra kateteriseringen med försiktighet, eftersom en felvänd kateter kan orsaka skada.
4.	Hydrofil tappningskateter med kulspets/olivspets, enligt punkt 1 och/eller 2.
Övrigt	Tappningskateter med speciell utformning kan förskrivas för särskilda behov.

Val av kateter ska motiveras och dokumenteras i patientens journal.

Grovlek- Charrier (Ch)

Katetern ska vara tunn för att inte irritera urinrörets slemhinna men samtidigt med tillräcklig grovlek för att tömma ut urinen effektivt.

Vanligtvis rekommenderas Ch 12-14 för vuxna. Observera att när det gäller barn måste katetergrovlek korrigeras utefter att barnet växer.

Kateterlängd

Längd på katetern anpassas efter patientens anatomi. För pojkar/män rekommenderas 15-45 cm, till flickor/kvinnor som har kortare urinrör 7-30 cm. Observera att när det gäller barn måste kateterlängden korrigeras utefter att barnet växer.

Kontroll av vald kateter vid utprovning:

Kontrollera att blåstömningen blir optimal med vald tappningskateter och teknik. Residualvolym kontrolleras lämpligast med blåsscanner (för barn kan specifika riktlinjer finnas).

Förskrivning av tappningskatetrar

Tappningskatetrar förskrivs i förskrivarportalen Guide. Beräknad förbrukning per uttag (max 3 månader rekommenderas) samt antal uttag under max ett år anges. Patienten kan avropa aktuella uttag i Vårdtagarportalen eller via förskrivande enhet.

Informera, Instruera och träna

Se leverantörens användarinstruktioner, information om egenvård i Vårdhandboken, avsnittet *Kateterisering av urinblåsa* samt patientsajten [Kateterfakta.nu](https://www.kateterfakta.nu).

Följa upp och utvärdera

Läkaren har det medicinska ansvaret för kateterbehandlingen och ska tillsammans med patient samt förskrivare vid behandlande enhet följa upp och ompröva behovet av kateterbehandlingen. När remittering sker ska vårdgivaransvaret överrapporteras och övertas av mottagande enhet. Övertagande av det medicinska ansvaret ska ske med bibehållen patientsäkerhet.

Leverantör av hjälpmedel och tjänster

Dalarnas Hjälpmedelscenter, Hjälpmedel Dalarna, enligt Varuförsörjningens avtal för distribution (Treklövern) och produktavtal (Fyrklövern) gällande hjälpmedel för urinblåsa/tarm.

Framtagen av Referensgrupp Kontinens

Inger Blomgren, kontinenssamordnare Hjälpmedel Dalarna
Kristina Ragnarsson, verksamhetschef Vårdcentral Britsarvet
Anki Andersson, urologisjuksköterska/sektionsledare urologi
Mora
Charlotte Hedlöf, urologisjuksköterska urologi Falun
Erica Frisk, sjuksköterska habilitering Borlänge
Malin Nordin, uroterapeut och första linjens chef kvinnoklinik
Mora
Marie Ahlfors, uroterapeut kvinnoklinik Falun
Malin Borgström, uroterapeut barnspecialistklinik Falun
Maria Andersson, uroterapeut barnspecialistklinik Falun
Mona Forsling, MAS Sätters kommun
Sandra Stjärna, Enhetschef HSL Borlänge kommun
Thesese Stor, kommunsjuksköterska Rättviks kommun
Ellinor Spånberg, kommunsjuksköterska Älvdalens kommun
Marianne Hedlund, kommunsjuksköterska Faluns kommun

Godkänd och fastställd av

Beredningsgrupp Hjälpmedel, Hjälpmedelsnämnd Dalarna 202X-XX-XX

ISO kod

09 24 06 Intermittenta katetrar som förs in genom urinröret
